

Umhverfis- og samgöngunefnd Alþingis
Smiðju við Tjarnargötu
101 Reykjavík

Húnaþingi vestra, 23. mars 2026
Mál nr. 2603030 U.V.H.

Efni: Umsögn Húnaþings vestra um frumvarp til sveitarstjórnarlaga.

Á 1273. fundi byggðarráðs Húnaþings vestra sem haldinn var þann 23. mars 2026 var umsagnarbeiðni um frumvarp til laga um sveitarstjórnarlög, mál nr. 505, tekin fyrir. Svohljóðandi var bókað:

Byggðarráð veitti umsögn um málið þegar það var kynnt í Samráðsgátt stjórnvalda í október 2025 og einnig þegar það var kynnt sem áform í maí 2025. Ráðið fagnar því að tekið hefur verið tillit til margra þeirra ábendinga sem komu fram í umsögnum þess á fyrri stigum. Sérstaklega er ástæða til að fagna því að fallið er frá frumkvæði ráðherra að sameiningum sveitarfélaga, breytingum á lámarksíbúafjölda og skylduáðild að landshlutasamtökum.

Almennt fagnar byggðarráð Húnaþings vestra reglulegri endurskoðun á lagaumhverfi og stjórnsýslu sveitarfélaga með það fyrir augum að efla stjórnsýslu og skýra lagaumhverfi. Ráðið vill þó gera eftirtalдар athugasemdir við einstaka liði frumvarpsins:

15. grein – skylda til að halda fundi

Byggðarráð ítrekar umsögn sína á fyrri stigum þar sem segir:

Í ákvæðinu er sett inn skylda til að fundir sveitarstjórnar séu haldnir innan staðarmarka sveitarfélags nema ef óviðráðanlegar ástæður gera fundahald innan sveitarfélagsins ómögulegt. Byggðarráð telur það tímaskekkju að bundið sé í lög að fundi verði að halda innan staðarmarka sveitarfélags. Komið geta upp aðstæður sem kalla á fundahöld utan svæðis sem ekki teljast til óviðráðanlegra aðstæðna. T.d. ef meirihluti sveitarstjórnar er staddur utan sveitarfélags af einhverjum ástæðum. Á tímum þegar tækni leyfir fundahöld hvar sem er ætti að vera óþarfi að binda fundi við staðsetningu innan sveitarfélags.

30. gr. Aðgangur að gögnum og þagnarskylda

Byggðarráð ítrekar umsögn sína á fyrri stigum þar sem segir:

Ekki eru gerðar athugasemdir við þær breytingar sem gerðar eru á greininni. Hins vegar vill byggðarráð benda á að í skýringum kemur fram að þrátt fyrir að felld sé á brott málsgrein um eðlilegan aðgang að skrifstofu og stofnunum sveitarfélagsins í þeim tilgangi að kynna sér starfsemi sveitarfélagsins og rekstur geti kjörnir fulltrúar sem fyrr óskað eftir að kynna sér starfsstöðvar sveitarfélagsins í samráði við stjórnendur. Að mati ráðsins væri eðlilegt að það ákvæði væri inni í lagagreininni eins og það er orðað í skýringum. Með því væri skýrt að kjörnir fulltrúar skuli hafa samráð við stjórnendur um slíkar heimsóknir.

72. og 74. grein - fjárhagsleg viðmið og mat á langtímaáhrifum

Mikilvægt er að sveitarstjórnarlög veiti greinargóðar leiðbeiningar um hvenær leggja þarf sérstakt mat á áhrifum fyrirhugaðra skuldbindinga á sveitarfélag til lengri tíma. Byggðarráð dregur í efa að þau viðmið sem tilgreind eru í frumvarpinu séu raunhæf. Aðstæður sveitarfélaga eru afar mismunandi og fjárhagslegar skuldbindingar umfram uppgefin viðmið

geta verið nauðsynlegar á einhverjum tíma og geta leitt til aukinna tekna sveitarfélagsins. Ráðið leggur því til að þessi hluti frumvarpsins verði endurskoðaður. Byggðarráð fagnar því að fallið er frá þeim áformum viðmið um heildarskuldir og skuldbindingar A-hluta í reikningsskipum séu ekki hærri en sem nemur 110% heldur verði það viðmið 130%.

110. grein – Samningur um að sveitarfélag taki að sér verkefni fyrir önnur sveitarfélög

Byggðarráð ítrekar umsögn sína á fyrri stigum þar sem segir:

Í meginatriðum fagnar byggðarráð þeim breytingum sem lagðar eru til á lagagreininni og telur þær vel til þess fallnar að skýra samstarf sveitarfélaga. Hins vegar gerir ráðið athugasemd við kaflann um kostnaðarskiptingu þar sem sveitarfélaginu sem annast verkefni annars sveitarfélags er heimilað að leggja álag á raunkostnað. Eðlilegt er að viðkomandi sveitarfélag innheimti kostnað sem af umsýslu hlýst en að heimila innheimtu álags án skýringa í lagagreininni er að mati byggðarráðs of opið. Í skýringu með greininni er ágætlega farið yfir það sem við er átt og væri að mati ráðsins eðlilegt að sú skýring kæmi fram í lagagreininni til að koma í veg fyrir ólíka túlkun ákvæðisins. Einnig væri eðlilegt að sett væri hámark á þann kostnað sem innheimta má í þessum tilfellum.

Að síðustu vill byggðarráð benda á að í frumvarpsdrögunum er nokkuð um tilvísanavillur og hvetur til að þær verði lagfærðar og málið birt að nýju til samráðs að því loknu. Einnig vill ráðið gera athugasemd við skamman athugasemdafrest um eins viðamikið og mikilvægt mál og raun ber vitni. Að því sögðu er beðist afsökunar á því að umsögn er send þremur dögum eftir að kynntur umsagnarfrestur er runninn út.

Til annarra atriða en þeirra sem hér koma fram vísar byggðarráð til umsagnar Sambands íslenskra sveitarfélaga.

Ofangreint tilkynnist hér með.

Byggðarráð áskilur sér rétt til umsagnar um málið á seinni stigum og lýsir sig tilbúið til samtals við umhverfis- og samgöngunefnd um málið.

F.h. byggðarráðs Húnaþings vestra,

Unnur Valborg Hilmarsdóttir, sveitarstjóri.